

Aan het college van burgemeester en schepenen
Stadhuis Grote Markt 27
3300 – Tienen

Tienen, 24 mei 2020

Geachte burgemeester en schepenen

Adviseren in een tijd van corona waarin samenkomen niet mag

Via mail werd op 23 april aan de MAR-leden gevraagd punten voor te leggen voor een advies betreffende groenbeheer, -inrichting en -aanleg. Deze punten werden daarna samengebracht tot een document. Daarna konden alle MAR-leden deze tekst doornemen en wijzigingen voorstellen. De aangepaste tekst werd een tweede keer doorgegeven voor evaluatie. Na goedkeuring wordt deze tekst nu doorgegeven aan het bestuur ter vervanging van een tekst na fysieke vergadering.

Adviestekst betreffende beheer, inrichting en onderhoud van groenelementen.

1. Uit de communicatie via mails met o.a. schepenen Tom Roovers betreffende de bomen op de Heldensquare werden een eerste aantal punten hieronder samengebracht en aangevuld.
2. Uit de kap van de bomen op de Heldensquare blijkt dat er nood is aan een degelijke bomeninventaris en -plan. Ook moet er meer transparantie komen over het kappen van bomen in het algemeen. Te vaak worden we als MAR voor voldongen feiten gesteld. Als MAR vragen we op voorhand betrokken te worden met kappingsdossiers.
3. Er wordt waar mogelijk (en dit wordt zo breed mogelijk gezien) gestreefd naar robuuster groen.
Op de vesten heeft de stad kunnen zorgen voor meer bomen dan aanvankelijk voorzien op de middenberm en langs de ventweg op de vesten. Mogelijk volgen ook nog heesters. Er dient bij het beheer gezorgd dat deze zich robuuster kunnen ontwikkelen.
4. We verwijzen naar het volgens ons slechte voorbeeld van de in blokjes gesnoeide haagplantsoenen op bepaalde delen van de veste als bijvoorbeeld t.o. De Luchtballon. Dit is arbeidsintensief, dus duurder en geeft geen ecologische meerwaarde. Robuuster groen zou hier concreet willen zeggen dat men de struiken meer laat uitgroeien tot houtkanten waarop dan enkel een zeer extensief en gefaseerd hakhoutbeheer wordt op toegepast. Dit wil

zeggen dat de struiken om de 8 à 10 jaar worden teruggezet (tot op het maaiveld) maar ieder jaar maar een gedeelte zodat de houtkant continue behouden blijft.

5. Er werd reeds een aanvang gemaakt met het in extensiever maaibeheer brengen van bepaalde gazonzones. De MAR zou graag een overzicht ontvangen van deze zones en hoopt dat deze vorm van beheer ruim kan worden toegepast. Infobordjes die dit toelichten zouden best op enkele plaatsen worden gezet en kunnen geregeld worden verplaatst naar andere locaties.
6. Betreffende het beheer van het Houtenveld was het voor de MAR reeds duidelijk dat niet alle vanuit de MAR voorgestelde punten en maatregelen konden worden uitgevoerd. Evenwel worden er nu ook maatregelen vastgesteld die hieraan tegenovergesteld zijn (zeer regelmatig kortmaaien van gazon zelfs tijdens corona als er geen gebruik op was, terugzetten van aanwezige houtkanten tot op 1 m hoogte = haagbeheer).
7. Voor het Drie-Tommenproject stelt de MAR vast dat er een positieve trend is: de randen langs de paden worden korter gehouden, wat een verzorgde aanblik geeft, terwijl de grotere grasoppervlakten kunnen evolueren naar permanent bloemrijk grasland. Deze bewijzen hun biodiversiteitswaarde door de aanwezigheid van diverse vlindersoorten en o.m. de regelmatige aanwezigheid van een jagende torenvalk (die dus voedsel vindt in dit soort van vegetatie). Evenwel dient vastgesteld dat de hier aangebrachte grond voor de egalisering wel de kans ontnemt aan zaden uit de zaadbank om te ontwikkelen.
8. In het Drie-Tommenproject zijn een vrij groot aantal struiken in de randen niet aangeslagen. Er wordt gevraagd dat bij de vervanging terdege wordt gekozen voor soorten die een meerwaarde bieden voor biodiversiteit en die ook een corridor kunnen vormen voor migratie van diverse soorten bijvoorbeeld sleedoorn voor sleedoornpage, meidoorn, sporkehout (voor citroenvlinder en boomblauwtje) ... De taxusstuiken dienen niet te vervangen.
9. Vol belangstelling kijken de MAR-leden uit naar een nieuw groenplan. Zal dit (eindelijk) worden aangevat? Graag worden ze hierbij betrokken van in een vroege fase en we pleiten sterk voor een MAR-vertegenwoordiger bij de opdrachtinvulling voor het aanstellen van een studie bureau.
10. Betreffende de beheersplannen voor groene ruimtes hopen we dat op een volgende MAR-vergadering deze kunnen worden voorgesteld en dat de MAR kan betrokken worden bij de inhoud.
11. Ook betreffende de vergroening van de kerkhoven hoopt de MAR concrete plannen te kunnen inzien.
12. Betreffende vergunningen voor kappingen op openbaar domein hebben we al meermaals gepleit voor meer openheid. Meestal is er geen openbaar onderzoek. De MAR-leden drongen al meermaals erop aan om deze aan de MAR voor te leggen. Recent was er nog zo'n 'betwisting' betreffende het Medekersveld.
13. Betreffende stadsgroen is het bijzonder spijtig vast te stellen dat op een aantal plaatsen nog steeds gebruik gemaakt wordt van planten die niet bijdragen aan biodiversiteit. Bomen dienen echte bomen te zijn (in de Leuvensestraat werden recent een soort bonsais geplant).

14. Tienen kan zeker bijdragen aan de doelstellingen o.a. van de Vlaamse gemeenschap voor het opdrijven van de oppervlakte bos. Tienen zelf stelde ook een doelstelling voor het aanplanten van bomen. Laat dit volwaardige bomen zijn. Er kan ook gedacht worden aan vergroening van parkings als bv. de kazerneparking.

ALGEMEEN – Lessen voor het beleid uit coronatijd en recente effecten van klimaatwijzigingen

1. De recente situatie heeft duidelijk aangetoond dat de bevolking grote behoeften heeft aan contact met de natuur, zowel de groenzones specifiek voor recreatie (lopen, fietsen) als de echte natuurgebieden voor stille wandelingen en echte natuurbeleving. Er is dus een echte noodzaak om het groen dichterbij de burger te brengen en de natuurbelevingsmogelijkheden te vergroten.
2. Dit kan in eerste instantie door het bestaand groenpatrimonium onder te loep te nemen en te kijken naar mogelijke verbeteringen. Dit is eigenlijk onderdeel van het groenplan, althans toch zoals de MAR dit ziet. Een goed voorbeeld hiervan is het Houtenveld: een groene ruimte die nu nog louter en éénzijdig op sport is gericht, zou kunnen worden heringericht waarbij ook natuur en zachte recreatie wordt beschouwd.
3. Inzetten op uitbreiden en ontwikkelen van extra groenzones kan als onderdeel in het groenplan worden opgenomen, waaraan dan ook een concreet actieplan gekoppeld is. Zo kan er bv. actief geprospecteerd worden naar gronden die te koop worden aangeboden en potenties hebben en dit zowel voor de stadsomgeving als voor de meer landelijke deelgemeenten.
4. In dit verband is het ook nuttig in gedachten te houden dat over een jaar of twee meerdere gronden aan Natuurpunt zullen worden toegewezen in het kader van ruilverkaveling Willebringen en dat hiervoor financiële ondersteuning onder de vorm van restfinanciering vanuit de stad een noodzaak is. Vrijwilligerswerking kan een zeer grote rol spelen in visievorming en beheer maar enkel met finances vanuit de vrijwilligers is dit niet mogelijk.
5. De recente ontwikkelingen i.v.m. klimaat maken het erg duidelijk dat maatregelen voor het tegengaan van klimaatverandering en de aanpassingen hieraan bijzonder belangrijk zijn. Onlangs was er een internationale conferentie van wereldsteden waarop sterk werd gefocust op aanpassingen in de stad en de stedelijke mobiliteit.
6. Ontharding is geen theoretisch trefwoord, maar moet een echte leidraad vormen. Zo kan worden vooropgesteld dat de oppervlakte verharding zou moeten bevroren worden. Voor elke bijkomende verharding (te vermijden!?) zou ook een gelijke ontharding en verbetering van de doorlaatbaarheid moeten gerealiseerd worden.
7. Waterbeheer door berging en verbeteren van insijpelingsmogelijkheden en niet door versnelde afvoer is een bijzonder aandachtspunt. Ontwatering in valleigebieden dient tegengewerkt. Waterlopen dienen vernatuurlijkt met bufferende natuurrijke oevers, met nieuwe meandering (ook voor beken) wat diversificatie in stroomsnelheid en bodem veroorzaakt en de waterberging en vertraagde afvoer, net als de biodiversiteit verbetert.

8. Daarnaast is het ook van belang dat we meer koelte kunnen creëren in onze stad, en ook binnen de verharde oppervlakken. Dit is mogelijk door zoveel mogelijk en zo groot mogelijke bomen bijkomend aan te planten. Ook waterelementen kunnen daarbij een rol spelen.
9. Ook het veiligstellen van de biodiversiteit blijft ook in deze coronatijd en na-coronatijd een prioriteit. De wederdiensten vanuit de natuur (luchtkwaliteit, bestuiving, waterbeheersing...) zijn dermate belangrijk. Natuurbeleving van gewoon het kunnen voederen in de tuin tot echte natuurverkenning en het genoegens verbonden aan het kunnen (toevallig of gericht) waarnemen van dieren en planten is voor het gros van de mensen bijzonder van tel, dat bleek bovendien in deze coronatijd.
10. Naast de algemene opties voor meer en beter natuur kunnen ook soortgerichte maatregelen hierin een rol spelen (o.a. voor stadsvogels als nestkasten voor huismus, huiswaluw en gierwaluw en zeker het inrichten van een eenvoudig modderbad om de huiswaluw bouwmaterialen te leveren).
11. Een natuurinclusieve visie bij nieuwe of vernieuwende projecten dient duidelijk gepropageerd.
12. Er moet een biodiversiteitsreflex ontstaan: bij elke ingreep moet worden nagegaan welke kansen voor biodiversiteit dit inhoudt. Er dient steeds overwogen of streekeigen groen kan of bij gebruik van niet inheems groen of die sierplanten een meerwaarde hebben door het aanbieden van nectar of ander voedsel.
13. Het belang van de natuurkwaliteiten is bovendien sterk gestegen in een toekomst van toenemend genieten van de eigen regio, van het eigen land.
14. Veel meer dan in het verleden dient aandacht te gaan naar en ruimte gegeven aan voetgangers en fietsers in het stadsverkeer. In grote delen van de binnenstad dient de fietser een prioritaire plaats te krijgen.

BESLUIT

Er zijn heel veel mogelijkheden om gevolg te geven aan de problemen van deze tijd met aandacht voor beleving dichtbij, aanpassingen voor verbetering van de directe leefomgeving, de biodiversiteitscrisis, oplossingen zoeken voor de waterproblematiek en de aanpassingen aan de klimaatwijzigingen die zich zo duidelijk laten voelen. Het is niet eerlijk alles af te schuiven op hogere niveaus (gewest, land, Europa). Ook de stad kan hierin een grote rol spelen. De leden van de MAR met diverse expertises op vlak van leefmilieu, natuur, water en landbouw willen hier graag constructief aan meewerken.

Namens de MAR Netwerk Milieu

Marcel Jonckers
Waaiberg 26 / 5
3300 Tienen

Tel. 016 81 87 87 87 of 0497 44 72 33
marcel.jonckers2@telenet.be